

Izmjene i dopune Zakona o pravu na pristup informacijama

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama stupa na snagu 25. srpnja 2022. godine, a u ovom tekstu ćemo istaknuti njegove najvažnije značajke.

Predmetnim zakonom hrvatsko zakonodavstvo preuzelo je odredbe Direktive (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora (preinaka) (SL L 172, 26. 6. 2019.) te se istim osigurava provedba Uredbe 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31. 5. 2001.). Korist primjene navedene Direktive je u tome što će omogućiti većem broju malih i srednjih poduzeća i novih poduzeća da uđu na nova tržišta u pružanju proizvoda i usluga na temelju podataka, a osim navedenog više podataka u stvarnom vremenu, dostupnih preko sučelja za aplikativno programiranje (API), omogućit će tvrtkama, posebice start-upovima, razvoj inovativnih proizvoda i usluga, npr. mobilnih aplikacija.

Kao najvažnije novine iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 69/22) izdvajamo sljedeće:

- Definiraju se: otvoreni podaci, standardna dozvola, anonimizacija, dinamički podaci, istraživački podaci, visokovrijedni skupovi podataka, razumni povrat ulaganja i dr.
- Način ustrojavanja i vođenja Središnjeg kataloga službenih dokumenata Republike Hrvatske propisuje pravilnikom čelnik tijela državne uprave nadležnog za razvoj digitalnog društva.
- Informacije o raspolaganju javnim sredstvima koje se odnose na osobno ime ili naziv, iznos i namjenu sredstava dostupne su javnosti i bez provođenja testa razmjernosti i javnog interesa iz stavka 1. članka 16. predmetnog Zakona, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak.
- Tijelo javne vlasti ne donosi rješenje o zahtjevu kad obavještava korisnika da je informacija javno objavljena pri čemu je dužno obavijestiti korisnika gdje je informacija dostupna i kako se može do nje doći odnosno dostaviti mu poveznicu na informaciju objavljenu na internetskoj stranici.
- Pravomoćna rješenja Povjerenika kojima se omogućava pristup informacijama i rješenja kojima se tijelu javne vlasti nalaže rješavanje zahtjeva za pristup informacijama su obvezujuća i izvršna. Navedena rješenja provodi Povjerenik, a izvršenje rješenja Povjerenik provodi donošenjem rješenja o izvršenju koje se osigurava izricanjem novčane kazne odgovornoj osobi tijela javne vlasti. Novčana kazna izvršava se obustavom od plaće odgovornoj osobi.
- Tijelo javne vlasti omogućava dostupnost otvorenih podataka i ponovnu uporabu informacija korisnicima javnom objavom informacija pogodnih za ponovnu uporabu odnosno na temelju zahtjeva za ponovnu uporabu.
- Vlada Republike Hrvatske potiče tijela javne vlasti na stvaranje i objavljivanje informacija nastalih u okviru obavljanja javnog posla, donošenjem politika i akcijskih planova kojima u skladu s načelima integrirane i zadane otvorenosti osigurava razvoj standarda otvorenih podataka, olakšavanjem uvjeta za prilagodbu, (terminskim) planiranjem rokova objave informacija pojedinih tematskih kategorija i uspostavljanjem portala otvorenih podataka i poticanjem uspostavljanja posebnih portala, kao i povezivanjem portala s portalima na razini Europske unije.
- U svrhu poticanja i olakšavanja ponovne uporabe informacija tijela javne vlasti dužna su u elektroničkom obliku, na lako pretraživ način objaviti informacije dostupne za ponovnu uporabu na portalu otvorenih podataka, zajedno s metapodacima, u strojno čitljivom, pristupačnom i otvorenom obliku, u skladu s otvorenim standardima.

- Tijela javne vlasti dužna su visokovrijedne skupove podataka (geoprostorni podaci; promatranje Zemlje i okoliš; meteorološki podaci; statistički podaci; trgovačka društva i vlasništvo nad trgovačkim društvima; mobilnost) objaviti za ponovnu uporabu, u strojno čitljivom obliku, putem odgovarajućih API-ja i u obliku masovnog preuzimanja.
- U svrhu poticanja i olakšavanja ponovne uporabe informacija knjižnice, uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeji i arhivi dužni su na propisani način objaviti informacije na kojima imaju prava intelektualnog vlasništva.
- Tijelo državne uprave nadležno za razvoj digitalnog društva vodi evidenciju portala otvorenih podataka. Tijela javne vlasti dužna su izvijestiti tijelo državne uprave nadležno za razvoj digitalnog društva o uspostavi portala u roku od 30 dana.
- Tijelo javne vlasti odlučit će o zahtjevu za ponovnu uporabu informacija rješenjem u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Rješenje obvezno sadrži vrstu dozvole kojom se utvrđuju uvjeti uporabe te visinu i način izračuna troškova.
- Tijelo javne vlasti postupat će po zahtjevu za ponovnu uporabu informacija putem sredstava elektroničke komunikacije, kad god je to moguće i prikladno.
- Protiv rješenja o ponovnoj uporabi informacija može se izjaviti žalba Povjereniku u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.
- Tijelo javne vlasti ne naplaćuje naknadu za ponovnu uporabu informacija, ali može korisniku naplatiti stvarne materijalne troškove ponovne uporabe informacija nastale zbog reprodukcije, davanja na uporabu i dostave informacija, anonimizacije osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija, u skladu s kriterijima utvrđenima predmetnim Zakonom, osim u dijelu koji se odnosi na anonimizaciju osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija, koji se utvrđuju uredbom Vlade Republike Hrvatske.
- Tijela javne vlasti dužna su na svojim internetskim stranicama informirati korisnike o kriterijima za naplatu troškova, kriterijima i načinu izračuna troškova te o stvarno naplaćenom iznosu troškova ponovne uporabe informacija na godišnjoj razini.
- Ugovore i odluke o isključivim pravima tijela javne vlasti dužna su objaviti na svojim internetskim stranicama najkasnije dva mjeseca prije njihova stupanja na snagu. Konačni uvjeti takvih ugovora i odluka moraju biti transparentni i moraju se objaviti na internetskim stranicama tijela javne vlasti.

Pročišćeni tekst Zakona s mogućnošću usporedbe s prijašnjim člancima možete pronaći na: <https://www.ingbiro.com/registar/sadrzaj.aspx?Brojac=14158>.

Izvori:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama, NN 69/22, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_06_69_1025.html

Stupanje na snagu nove Direktive (EU) 2019/1024 o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, Povjerenik za informiranje RH, <https://pristupinfo.hr/stupanje-na-snagu-nove-direktive-eu-2019-1024-o-otvorenim-podacima-i-ponovnoj-uporabi-informacija-javnog-sektora/>

Pripremila:

Barbara Mijatović, mag. iur.

Zagreb, 23. lipnja 2022.